

СИЛАБУС

з дисципліни «Державна політика та політичний аналіз»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

1) **Белоусова Олена Станіславівна**, доцент кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту.

<http://new.khntusg.com.ua/staff/bielousova-olena-stanislavivna>

Бобловський Олександр Юрійович, к.ф.н, доцент, доцент кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту.

<http://new.khntusg.com.ua/staff/boblovskij-oleksandr-jurijovich-2>

2) **Пререквізити** (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Філософія», «Теорія державного управління», «Соціологія», «Інституційні основи ЄС».

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Публічні комунікації», «Державна служба», «Управління державними і місцевими фінансами та бюджетом», "Управління суспільним розвитком".

3) **Коротка анотація дисципліни** (загальна характеристика, особливості, переваги).

Дисципліна спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо наукових уявлень про політичну теорію і політичну реальність, розуміння розвитку політичних процесів і засобів впливу на них, усвідомлення ролі політичних інституцій, суб'єктів й об'єктів політики. Аналіз державної політики – це комплекс процедур, що стосуються вироблення рекомендацій органам влади про найкращий серед можливих курс дій – державну політику в цілому та її окремі складові частини, а також питань оцінювання, моніторингу результатів і наслідків виконання державних рішень з метою покращення показників суспільного розвитку. Необхідність аналізу державної політики обумовлюється сучасним етапом розвитку суспільства, за якого зростає стурбованість суспільства щодо якісних характеристик державного управління, змістовного наповнення державної політики як процесу, до результатів та наслідків прийняття управлінських рішень владою на центральному і регіональному рівнях та органами місцевого самоврядування.

Цивілізаційний поступ вимагає від державних службовців вміння розробляти та здійснювати ефективну державну політику в тій чи іншій сфері суспільного життя. Становлення та розвиток громадянського суспільства зумовлює необхідність експертно-аналітичного забезпечення державної політики, наукового супроводу державно-управлінських рішень та створення умов для залучення громадян, в тих чи інших формах, до цих процесів та громадського контролю над діями державного апарату.

Вивчення даної дисципліни дає можливість студенту:

знати: механізм і моделі формування державної політики; механізми реалізації та оцінювання державної політики; принципи формування і реалізації державної політики; функції держави у сфері регулювання господарських процесів; сутність державної регіональної політики; теоретико-методологічні основи аналізу державної політики; типи державної політики, як проблемне поле аналізу; специфіку прийняття політичних та адміністративних рішень; функції ключових інститутів в Україні; структуру політичної системи; теоретичні та практичні аспекти реалізації державного управління; концептуальні основи реформування інституціональної системи в Україні.

вміти: ідентифікувати проблеми і питання державної політики; аналізувати політичні рішення та їх наслідки; визначати ефективність та результативність діяльності органів влади та політичних інститутів; робити висновки щодо результативності, ефективності й економічності державної політики; досліджувати міжнародний досвід державної політики.

4) **Мета та основні задачі дисципліни.**

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів професійних навичок дослідження аналізу політики як суспільного явища, уявлень його сутності, функцій, основних характеристик та особливостей, а також місця в системі суспільних наук.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:**

- ознайомити слухачів із сучасною методологією аналізу державної політики;
- сформувані вміння ідентифікувати й аналізувати підстави для державного втручання і проведення державної політики в різних сферах суспільного буття, визначати наслідки втручання з огляду на різні цілі політики;

- доповнити та розширити знання з основних проблем державної політики, її аналізу та механізму впровадження;
- надати базові знання щодо економічних аспектів аналізу державної політики;
- сформувати вміння використовувати сучасні знання з аналізу державної політики в практичній діяльності.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у майбутніх фахівців здатності:

Обґрунтовувати причини виникнення політики як суспільного явища, проводити аналіз основних концепцій трактування та розуміння сутності політики як сфери суспільної діяльності.

Проводити аналіз взаємозв'язків політики з іншими сферами суспільної діяльності; засобів, джерел, форм та типів здійснення політичної влади, особливостей та тенденцій її функціонування в сучасному світі та в Україні.

Розуміти взаємозв'язки політики з економікою, правом, соціальною сферою, духовною сферою та мораллю; сутність, види політичних рішень та технологію процесу прийняття та впровадження політичних рішень, стадії і учасників процесу; особливості держави як універсального та головного інституту політичної системи суспільства; роль політичної еліти і лідерів політичному процесі.

Вміти пояснювати соціальний феномен влади, природу та функціональне призначення політичної влади як інструменту політики.

Аналізувати причини виникнення світових політико-ідеологічних доктрин та їх суть, еволюцію, функціонування в сучасному світі та в Україні; роль політичних партій та інших недержавних інститутів в політичному житті суспільства та в політичній системі; політичний процес як загальну динамічну характеристики всієї політичної системи; чинники та критерії ефективності політичних і державних рішень; причин виникнення політичних конфліктів і криз та напруженостей, особливості етнополітичних конфліктів.

Оперувати методикою та навиками політичного прогнозування Розкривати зміст міжнародного політичного процесу, його елементів, суб'єктів. Виявляти діалектику зв'язку внутрішньої і зовнішньої політики. Аналізувати сутність глобалізації, місця і ролі України в контексті міжнародних відносин та глобалізаційних процесів.

5) Організація навчання.

Система оцінювання

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
Змістовний модуль 1. «Теоретичні аспекти та принципи реалізації державної політики».			40	
Обґрунтовувати причини виникнення політики як суспільного явища, проводити аналіз основних концепцій трактування та розуміння сутності політики як сфери суспільної діяльності. Проводити аналіз взаємозв'язків політики з іншими сферами суспільної діяльності; засобів, джерел, форм та типів здійснення політичної влади, особливостей та тенденцій її функціонування в сучасному світі та в Україні. Розуміти	Лекція	Сутність державної політики	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Державна політика як управлінська категорія, як система.	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Суб'єкти формування державної політики та політико-правові засади побудови правової держави	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Механізм і моделі формування державної політики	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Участь державних службовців у політичному процесі	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Механізм реалізації та оцінювання державної політики	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Державна політика як процес: витрати, результати, впливи і наслідки; цілі й завдання політики	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Вплив глобалізації на формування та реалізацію державної політики	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Вимірювання результативності, ефективності й економічності	Семінар-дискусія,	2

<i>Професійні компетенції</i>	<i>Методи та форми навчання</i>		<i>Оцінка рівня сформованості компетентностей</i>	
			<i>Форма контролю</i>	<i>Бал</i>
<p>взаємозв'язки політики з економікою, правом, соціальною сферою, духовною сферою та мораллю; сутність, види політичних рішень та технологію процесу прийняття та впровадження політичних рішень, стадії і учасників процесу; особливості держави як універсального та головного інституту політичної системи суспільства; роль політичної еліти і лідерів політичному процесі.</p> <p>Вміти пояснювати соціальний феномен влади, природу та функціональне призначення політичної влади як інструменту політики.</p>		державної політики		
	Лекція	Аналіз політики: ідентифікація проблем і питань політики	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Аналіз стейкхолдерів. Консультації з громадськістю	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Вимірювання результативності, ефективності й економічності державної політики	Семінар-дискусія, поточна	2
	Лекція	Політична система суспільства, як основа політичного розвитку	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Політична влада і державне управління: сутність та характер взаємодії	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Сутність, структура та аналіз політичного процесу	Семінар-дискусія, поточна	2
	Лекція	Нормативне регулювання політичного процесу	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Політична участь та політична діяльність громадян України	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Становлення політичного плюралізму і багатопартійності в сучасній Україні	Семінар-дискусія, поточна	2
	Лекція	Політичні рішення: сутність, підготовка, прийняття і реалізація	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Політична культура та її роль у формуванні громадянської позиції	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Загальна характеристика суспільно-політичних змін в Україні у процесі демократизації суспільства	Семінар-дискусія, поточна	2
	Лекція	Державна політика та управління у сферах суспільного життя	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Бюджетна політика	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Функції держави у сфері регулювання господарських процесів	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	2
Змістовний модуль 2. «Практичні аспекти реалізації політичних рішень та політичного аналізу»				40
<p>Аналізувати причини виникнення світових політико-ідеологічних доктрин та їх суть, еволюцію, функціонування в сучасному світі та в Україні; роль політичних партій та інших недержавних інститутів в політичному житті суспільства та в</p>	Лекція	Сутність державної регіональної політики	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Сучасна модель адміністративно – територіального устрою	Презентація результатів	2
	Практичне заняття	Інституційне забезпечення державної регіональної політики	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Управління ресурсами регіонального розвитку	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Правові основи системи місцевого самоврядування в Україні	Презентація результатів	2
	Практичне заняття	Інституційно-історична оцінка самоврядування в його динаміці	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Система місцевого самоврядування в Україні	Презентація результатів	1

<i>Професійні компетенції</i>	<i>Методи та форми навчання</i>		<i>Оцінка рівня сформованості компетентностей</i>	
			<i>Форма контролю</i>	<i>Бал</i>
політичній системі; політичний процес як загальну динамічну характеристики всієї політичної системи; чинники та критерії ефективності політичних і державних рішень; причин виникнення політичних конфліктів і криз та напруженостей, особливості етнополітичних конфліктів. Оперувати методикою та навиками політичного прогнозування Розкривати зміст міжнародного політичного процесу, його елементів, суб'єктів. Виявляти діалектику зв'язку внутрішньої і зовнішньої політики. Аналізувати сутність глобалізації, місця і ролі України в контексті міжнародних відносин та глобалізаційних процесів.	Самостійна робота студентів	Міжмуніципальне співробітництво як форма вирішення спільних питань місцевого значення	Презентація результатів	2
	Практичне заняття	Інструментарій державної підтримки розвитку місцевого самоврядування в Україні	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Удосконалення державного управління в контексті реалізації державної кадрової політики	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Зарубіжний досвід формування і вдосконалення кадрової політики та розв'язання кадрових проблем	Презентація результатів	2
	Практичне заняття	Законодавче та нормативно – правове забезпечення державної кадрової політики	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	2
	Лекція	Сутність і особливості політичного аналізу	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Місце і роль політичного аналізу в дослідженні політики	Презентація результатів	2
	Практичне заняття	Процес і технології аналізу державної політики	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Структура, процес і методи політичного аналізу.	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Типи державної політики як проблемне поле аналізу	Презентація результатів	2
	Практичне заняття	Роль політичних партій та інших недержавних інститутів в політичному житті суспільства та в політичній системі	Семінар-дискусія	3
	Лекція	Специфіка прийняття політичних та адміністративних рішень	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Політичні зміни як фактор суспільного розвитку, політичні конфлікти	Презентація результатів	3
	Практичне заняття	Раціональність вибору альтернатив рішення, впровадження державно-політичних рішень	Семінар-дискусія, підсумкова контрольна робота	5
Загальна кількість годин		150	Кількість балів	80
з них: аудиторні		60		
самостійні		90		
Вид контролю			екзамен	20

Приєм і консультації по виконанню завдань щодо самостійної роботи студентів (СРС) проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Завдання СРС рахуються виконаними, якщо:

- виконані і здані в зазначені викладачем строки;
- повністю виконані (розкривають тему завдання);
- не мають логічних і розрахункових помилок;
- виконані студентом самостійно.

При умові невиконання одного із зазначених умов, кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модулі проводяться викладачем у вигляді тестування або співбесіди.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

б) Політика курсу.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час.

Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

7) Література.

Базова

1. Адміністративно-територіальний устрій України. Шляхи реформування : [монографія] / [В. Г. Яцуба, В. А. Яцюк, О. Я. Матвіїшин та ін.]. – К. ; 2007. –366 с.
2. Бакуменко В. Д., П. І. Надолішній Теоретичні та організаційні засади державного управління [Текст] : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній - К.: Міленіум, 2003 – 289 с.
3. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. (2017). Загальна теорія політики: Навчальний посібник. К.:Видавничий дім «Кондор», 226 с.
4. Загальна теорія політики: Комплекс навчально-методичних матеріалів з курсу для студентів спеціальності «Політологія».(2010).Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 76 с.
5. Іванов М.С. (2003). Загальна теорія політики:навчально-методичні матеріали / Миколаїв: Вид-во МДГУ, 140 с.
6. Москалюк М.Ф.(2009). Загальна теорія політики: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 6.040300. – «Політологія». Івано-Франківськ: ВДВ ЦП Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 76 с.
7. Політологічний енциклопедичний словник (2004). / Упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид. К.: Генеза, 736 с

Допоміжна

1. Бакуменко В. Д. Державне управління: основи теорії, історія і практика : Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Їжа, Г. І. Арабаджи // Заг. заг. ред. Надолішнього П. І. , Бакуменка В. Д. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 256 с.
2. Баштанник, О. В. Основні передумови трансформації та особливості подальшого розвитку дослідницької стратегії політико-інституційної парадигми політичної науки / О. В. Баштанник // Грані : наук.-теорет. і гром.-політ. альм. - 2015. - № 2. - С. 111-117.
3. Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: Навч. Посібник / [за заг. ред. В.В. Корженка, Н.М. Мельтюхової.–Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – 306с.
4. Інститут довіри в координатах економічного простору-часу: монографія / [А. А. Гриценко, Т. І. Артьомова, Т. О. Кричевська та ін.]; за ред. чл.-кор. НАН України А. А. Гриценка; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 212 с.
5. Курс адміністративного права України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух та ін. [за ред. В. В. Коваленка].- К.: Рінком Інтер, 2012. – 808с.

6. Мельник А. Ф. Державне управління: підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; [за ред. А. Ф. Мельник]. – К.: Знання, 2009.– 582с.
7. Політологія [Текст] : підручник / В. Г. Антоненко [та ін.] ; ред. О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко. – Звид., перероб., доп. – К. : ВЦ «Академія», 2006. – 568 с. – (Серія «Альма-матер»).
- Публічне адміністрування в Україні: навч. посібник / В.Б. Дзюндзюк, Н.М. Мельтюхова, Н.В. Фоміцька та ін. [за заг. ред. В.В. Корженка, Н.М. Мельтюхової]. – Х. : Вид - во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. –305 с

Інформаційні ресурси

- Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
- Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
- Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
- Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
- Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>